

Інші елементи моделі так чи інакше пов'язані з вимогами. Їх конкретне призначення можна зрозуміти, якщо ознайомитись із схемою класифікації SysML-діаграм. Усі вони поділені на чотири групи: діаграми структури (Structure Diagram), параметричні діаграми (Parametric Diagram), діаграми вимог (Requirement Diagram) та діаграми поведінки (Behavior Diagram).

До традиційних для UML діаграм класів (Class Diagram) у категорію діаграм структури включені діаграми зв'язування (Assembly Diagram), які є модифікацією діаграм складеної структури (Composite Structure Diagram) UML2.

Діаграми діяльності (Activity Diagram) SysML використовують розширені можливості керування діями порівняно з аналогічними діаграмами UML.

На стадіях аналізу і проектування часто використовуються так звані шаблони (патерни) проектування. Шаблон – це іменована пара «проблема / рішення», що містить готове узагальнене рішення типової проблеми. Групи вказівок спрямовані на полегшення вирішення задач об'єктно-орієнтованого програмування (в нашому випадку) [3, 67 с.].

Як правило, шаблон крім текстового опису містить також одну або кілька діаграм UML (наприклад, діаграми класів, послідовності і / або комунікації), графічно ілюструють склад і структуру класів, а також особливості їх взаємодії при вирішенні поставленої проблеми. Шаблони розробляються досвідченими професіоналами і є перевіреними, ефективними (часом оптимальними) рішеннями. Застосування шаблонів може різко скоротити витрати і підвищити якість розробки ПЗ.

Можна дійти до висновку, що використання об'єктно-орієнтованого підходу в побудові критеріїв економічно успішного підприємства є можливими тільки за умови деяких складових, а саме:

1. Застосування уніфікованого процесу, що дозволяє розробити програмне забезпечення (ПЗ), яке забезпечує упорядкований підхід до розподілу завдань і обов'язки в організації-розробнику. Уніфікований процес охоплює весь життєвий цикл ПЗ, починаючи з визначення вимог і закінчуючи супроводом, і являє собою узагальнений каркас (шаблон, скелет), який може бути застосований (спеціалізований) для розробки і супроводу широкого кола систем.

2. UML – мова (система позначень) для визначення, візуалізації і конструювання моделей системи у вигляді діаграм і документів на основі об'єктно-орієнтованого підходу.

3. На кінцевому етапі використання шаблонів проектування. Групи вказівок спрямовані на полегшення вирішення задач об'єктно-орієнтованого програмування. Такі шаблони зазвичай служать прикладами для рішення певної задачі та ілюструють відношення між класами і об'єктами, проте не вказують як реалізувати саме відношення.

Література:

1. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 568 с.
2. Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб – К.: МАУП, 2006. – 256 с.: іл. Бібліогр.: 242–245.
3. Бондаренко И.В. Формирование приоритетов в развитии предприятий: аспекты управления маркетинговым потенциалом / И.В. Бондаренко // Прометей: рег. зб. наук праць з економіки. – 2012. – №1. – С. 156–162.

ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Ю. В. Ковтуненко, к.е.н., доцент

Н.С. Качанова

Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса

На даному етапі розвитку економіки підприємствам стає дедалі складніше не виробити, а реалізувати товар, продукцію, послуги. Це зумовлює необхідність пошуку нових шляхів зацікавлення споживача, способів ефективного та раціонального використання ресурсів, створення абсолютно нових продуктів для існуючого ринку. Саме для реалізації даних цілей підприємству необхідно займатися інноваційною діяльністю.

Під інноваційною діяльністю зазвичай розуміють систему управління процесом реалізації ідей на практиці. В жорстких конкурентних умовах сучасного ринку, інноваційна діяльність дозволяє компанії розвиватись та нарощувати власні конкурентні переваги.

Зазвичай, найбільш ефективні пропозиції щодо впровадження інновацій на підприємстві здатні зробити спеціалісти, що беруть безпосередню участь у виробничому процесі. Тому процес генерації нових ідей, як перший етап планування інноваційної діяльності, необхідно починати з конференції співробітників. На великих

підприємствах розробляються спеціальні бланки опитування персоналу, в них фіксуються основні категорії та мета запропонованого нововведення. Бланки необхідні для зручності обробки отриманих даних, адже якщо, наприклад, мета нововведення суперечить місії та головним задачам підприємства, її можна одразу відсіювати. Якщо за певних причин в розробці бланків немає необхідності, керівництво може застосовувати інші методи колективного пошуку ідей (мозковий штурм, синектика, метод асоціацій та інші) [1].

Так як кожен інноваційний проект має фінансово підкріплюватися, відкривається його інвестиційний аспект, який потребує довгострокового планування з визначенням інноваційного напрямку, стратегії.

Інноваційна діяльність підприємства може реалізуватися за такими основними напрямками:

- інтелектуальний;
- матеріально–технічний;
- інфраструктурний;
- технологічний;
- організаційно–управлінський [2–3].

Звуживши вищезазначені напрямки до конкретної галузі, зазначимо як саме кожен з напрямків здатен реалізуватися на підприємстві готельно–ресторанного бізнесу.

Інтелектуальний. В закладах готельно–ресторанного бізнесу визначальну роль відіграє якість надання сервісу, що прямо–пропорційно залежить від рівня кваліфікації персоналу. Його підвищення можна реалізувати за допомогою проведення: навчань стажерів; курсів з підвищення кваліфікації; семінарів; онлайн–конференцій; формування та контроль щодо дотримання внутрішньої корпоративної культури підприємства; використання аутсорсингу.

Матеріально–технічний. Для того, щоб підприємства «утриматися на плаву» необхідною є регулярна модернізація устаткування, споруд, сировини та матеріалів, що використовуються в процесі виробництва. На сучасному ринку готельно–ресторанної бізнесу конкурентоспроможними є: архітектурні рішення в прояві незвичайної форми, або використання еко–матеріалів для побудови комплексу; обладнання «open–kitchen», використання інтерактивного меню; закупівля еко–сировини з фермерських угідь та інше.

Інфраструктурний. Наявність інтернету, салону краси, фітнес–центру, транспортного зв'язку також визначає репутацію підприємств готельно–ресторанного бізнесу. Даний напрям інноваційної діяльності пропонує об'єднати сили приватного та державного секторів для забезпечення розвиненої інфраструктури, можливо через співпрацю науковців з менеджерами підприємств та ін.

Технологічний. Найбільш затребуваним фактором виробництва на ринку є технології. Сучасні технології в галузі готельно–ресторанного бізнесу: онлайн замовлення; сучасні системи безпеки (як тільки спрацювують датчики сигналізації, відкриваються електронні замки запасних виходів, діє система сповіщення, і людей починають евакуювати спеціальними шляхами – в готелі неухильно стежать за тим, щоб ці шляхи завжди були вільні); використання QR–коду; екологічні інноваційні технології (сонячні панелі на даху для нагріву води, вітряні генератори для вироблення електроенергії, шибки з вторсировини, меблі повністю зроблено з перероблених матеріалів); креативна подача страв, кейтеринг [4].

Організаційно–управлінський. Даний напрям передбачає організацію управління готелем в цілому, окремими його відділами, персоналом. Задля спрощення цього процесу використовують такі інноваційні рішення: застосування автоматизованих систем контролю та управління, високоефективної контрольно–вимірювальної апаратури («R–KeeperTMV6», D2, «ProfEat», «1С–РАРУС: Ресторанне господарство v.2») [5].

Визначившись із напрямком інноваційної діяльності, підприємство має розробити план її реалізації. Перший етап даного плану включає формулювання цілей та задач інноваційної діяльності та визначення інноваційної стратегії. Цілі інноваційної діяльності необхідно зазначати не абстрактно, а так, щоби їх можна було виміряти (кількісно, або якісно) залежно від напрямку цілей (соціальні, економічні та інше). Цілі інноваційної діяльності не можуть бути зазначені без відповідного терміну її реалізації, також недопустимо аби різні цілі виключали одна одну. Для більш зручного аналізу цілей на великих підприємствах використовують «дерево цілей», розставляючи їх в ієрархічному порядку. Для затвердження плану інноваційної діяльності, необхідно проаналізувати якомога більше альтернативних планів, задля того, щоб обрати найбільш ефективний з них.

Другий етап передбачає дотримання інноваційної політики та довгострокове інноваційне планування. Інноваційна політика, будучи частиною загальної політики підприємства, забезпечує взаємодію всіх відділів підприємства і направлена на реалізацію поставлених цілей та завдань.

На третьому етапі відбувається розподіл ресурсів підприємства на інноваційну діяльність та розробка її стратегічних планів. Даний етап передбачає чіткого зазначення необхідної кількості сировини, матеріалів, інтелектуальної та фізичної праці, експлуатації машин та обладнання, грошових коштів та ін.. для впровадження інноваційного проекту.

Четвертий етап характеризується застосуванням бенчмаркінгу та аналізом обраної інноваційної стратегії. Бенчмаркінг – систематичний спосіб визначення, розуміння і розвиток найліпших за якістю продуктів, послуг, дизайну, обладнання, процесів і практик із метою поліпшення реальної ефективності організації. Бенчмаркінг допомагає визначити сильні і слабкі сторони підприємства залежно від зміни ситуації на ринку, дає можливість краще задовольняти споживчі запити за якістю, ціною, товарами і послугами шляхом

установлення нових стандартів і цілей. Завдяки бенчмаркінгу відбувається підвищення якості продукції, збільшується продуктивність та ефективність бізнес-процесів, формуються інноваційні ідеї, які сприяють підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства [6–10].

Планування інноваційної діяльності на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу необхідне, тому що це складний довготривалий процес, що потребує певних інвестицій. Початок планування – це визначення з основною ідеєю інноваційної діяльності, на даному етапі краще залучити спеціалістів, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі. Наступним етапом є вибір напрямку інноваційної діяльності, від якого залежатиме формування цілей та задач проекту. Завершити процес планування необхідно затвердженням плану інвестиційної діяльності.

Використання планування інноваційної діяльності повинно відбуватись у комплексі, що дасть можливість ефективно розробляти та впроваджувати інноваційні продукти, та в кінцевому результаті підвищувати якість наданих послуг та збільшити результативність господарської діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Література:

1. Влащенко Н.М. Інноваційні технології в готельному господарстві: конспект лекцій – 2016. – 89 с. Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/vlaschenko.pdf
2. Коваленко Н.О. Інноваційні напрямки розвитку індустрії гостинності в Україні / Н. О. Коваленко // Європейські перспективи. – 2015. – Вип. 7. – С. 174.
3. Kovtunenکو Yu. V. Features of innovative projects' business planning [Електронний ресурс] / Yu. V. Kovtunenکو, O. A. Yankovska // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2017. – № 4 (32). – С. 53–59.
4. Бутенко А.Ю. Інновації у ресторанному бізнесі / А.Ю. Бутенко, Р.О. Бліщ // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг». – 2016. – С.303–306.
5. Бурий С.А. Інноваційний потенціал у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму / С. А. Бурий // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 5. – Т.2. – С. 201–205
6. Навольська Н.В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємств / Н.В. Навольська / Причорноморські економічні студії. – 2016 – №6. – С. 84–87
7. Галасюк К.А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Галасюк Катерина Артурівна. – Одеса, 2016. – 304 с.
8. Ковтуненко Ю.В. Умови забезпечення економічно безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектору / Ю.В. Ковтуненко // Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал – 2017. – Випуск 3. – 2017. – С. 138–146
9. Ковтуненко Ю.В. Впровадження системи управлінського обліку на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу / Ю.В. Ковтуненко // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – №2/1 – С. 15–17.
10. Ковтуненко Ю.В. Державне регулювання ринку ресторанних послуг / Ю.В. Ковтуненко, К.В. Ковтуненко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку туризму» (м. Чернівці, 2–4 травня 2018 р.). – Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2018 – С.62–64

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Ю. В. Ковтуненко, к.е.н., доцент

К. Ф. Попович

Одеський національний політехнічний університет,

м. Одеса

Питання розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні особливо актуальне наразі, оскільки саме ця галузь може поліпшити соціально-економічне становище країни, завдяки туристичного припливу.

Підприємства готельно-ресторанної індустрії, які реалізують свою діяльність на визначеному ринку, надають різноманітні послуги й пропонують широкий асортимент харчової продукції, при цьому несуть певні витрати, розмір яких залежить від можливостей підприємства, організації управлінської, фінансової, правової діяльності, зовнішніх та внутрішніх факторів. Визначна роль у зменшенні витрат належить організації планування розвитку підприємства.

Планування – найперша функція управління, вона передреє іншим управлінським функціям і визначає їх сутність. Планування залежить від ефективного аналізу зовнішнього середовища, об'єктивного оцінювання власних позицій, потребує спільних зусиль та участі всіх складових організацій. Планування дає змогу будь-якій організації передбачати майбутнє; воно виявляється в програмі дій, що охоплює всі операції підприємства (технічні, фінансові, комерційні). Планування має враховувати періоди, джерела та витрати [1].

У наш час правильне планування в готельно-ресторанному бізнесі відіграє чи не головну роль у